

Cartea Devarim - Deuteronom ספר דברים 5779

Cartea Devarim este a cincea și ultima carte din Tora, supranumită „Mișne Tora” („A doua Tora” משנה תורה din cauză că repetă o parte din conținutul celor cinci cărți. Întreaga acțiune a acestei cărți se petrece în anul 40 de la ieșirea evreilor din Egipt și în ajunul intrării în Ereț Israel, chiar pe cealaltă parte a orașului Iericho (Ierihon). Cartea este în mare parte un ultim discurs a lui Moise în care el concide atât evenimentele petrecute de la ieșirea din Egipt, cât și *mișvoturile* primite de evrei în pustiu de la Kadoș Baruch Hu și mai ales profeții pentru viitor și binecuvântări la fiecare trib separat.

Înțelepții ca și comentarii noștri împart prelegerea lui Moise în anumite „teme” sau „discursuri” diferite și, ca de obicei, apar controverse în felul cum trebuie sistematizat acest discurs. Noi vom proceda aici după cel mai recunoscut sistem, care aparține marelui înțelept Ramban (Nahmanides, Spania sec. 13) și preluat de alți mulți comentatori. El împarte această lungă prelegere în trei „discursuri”:

- **Primul discurs** - așa numitul „discurs de discreditare” נאום התוכחה *neum hatochecha* (Deuteronom 1:6-4:43). În acest discurs, conținut în pericopa Devarim, Moșe descrie, printre altele, o parte a peregrinărilor în pustiu, păcatul iscoadelor și discreditarea celor care vor intra în țară. Sunt și câteva *mișvot* în acest discurs. Ramban, în introducerea la comentariul său la cartea Devarim, ne spune despre ele că Moise, înainte de a începe să-i învețe pe evrei Tora, îi mustră cu asprime pentru păcatele comise în pustiu și le aduce aminte cât de milostiv a fost HAȘEM cu ei pe întregul traseu al peregrinărilor. Moise îi mai învață că milostenia Lui Dumnezeu a fost și rămâne valabilă pentru totdeauna, fiindcă nu există om care să nu păcătuiască, dar iertarea și milostenia Lui HAȘEM călătorește cu noi întotdeauna și nu avem voie să ne pierdem credința în El nici o clipă, după cum scrie și în textul cărții: „Că la Tine este iertarea ca să fii de temut” תְּרַא קִי־עֲמָן תִּפְרָא קִי־עֲמָן תִּפְרָא קִי־עֲמָן *ki imcha haslicha lemaan tivare* (Psalmi 130:4).
- **Al doilea discurs** - așa numitul „discurs de mișvot” נאום המצוות *neum hamișvot* (Deuteronom 4:44-27:8). Acest discurs, care este asamblat din mai multe discursuri scurte, este oarecum paralel cu cartea VaYikra/Levitic și conține majoritatea poruncilor *mișvot* primite de evrei în deșert, inclusiv „Cele zece porunci”. Este important să remarcăm că regulile acestea nu sunt organizate după nici un sistem sau protocol, ci sunt câteva discursuri prin care Moise încearcă să învețe și să responsabilizeze noua generație, care nu a asistat nici la „*Matan Tora*” („Dăruirea Torei”) מתן תורה pe muntele Sinai, nici nu au fost în situația de a auzi și ei poruncile date de Domnul părinților lor. Aceasta este generația care va cuceri țara, iar Moise se desparte de ei cu multă tristețe și mai ales cu multă îngrijorare cu privire la viitorul lor. Dacă înțelegem lucrul acesta, ne va fi mai ușor să îi înțelegem spusele și modul de accentuare a ideilor, după felul în care apar în text și după toate repetițiile în text.
- **Al treilea discurs** - așa numitul „discurs al legământului” נאום הברית *neum habrit*, se află în ultimele capitole din carte. Conține încă câteva *mișvot* dar și binecuvântări adresate celor care vor ține legământul *britul*, cât și blesteme celor care nu le vor ține, o profeție și câte o binecuvântare adresată fiecărui trib în parte. În această parte Moise se concentrează pe acele *mișvot* care sunt legate de țară și de pământ și ajunge în final să compună extraordinara poezie-cântec „Haazinu” („ascultați”).

HaGaon miVilna (Lituania sec. 18) ne dezvăluie faptul că primul cuvânt în fiecare discurs este și primul cuvânt cu

care începe fiecare din cele trei cărți din Tora care conțin majoritatea „*mițvoturilor*”:

- „**Ele** hadevarim” אֵלֶּה הַדְּבָרִים (Deuteronom 1:1) „Și acestea sunt vorbele” este și primul cuvânt din cartea Șmot/Exod „**VeEle** șmot” וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם „Și acestea sunt numele”.
- „**VaYikra** Moșe” וַיִּקְרָא מֹשֶׁה (Deuteronom 5:1) „Și Moise a chemat ...” este și primul cuvânt din cartea VaYikra/Levitic „**VaYikra** el Moșe” וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה „Și l-a chemat pe Moșe”.
- „**VaYedaber** Moșe” וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה (Deuteronom 27:9) „Și Moise a vorbit” este și primul cuvânt din cartea BeMidbar/Numeri „**VaYedaber** Adonai” וַיְדַבֵּר יְהוָה „Și Adonai a vorbit”.

Ramban spune în introducerea la cartea Deuteronom că această carte nu este o copie fidelă a întregii Tora, cu toate că se poate înțelege că Moise le-a deslușit lui Bnei Israel toată Tora „Așa că Moise a deslușit această Tora spunând ...” (Deuteronom 1:5). Din contră, în carte sunt doar o parte din aceste *mițvot* și, pe de altă parte, există *mițvot* care nu apar în cărțile anterioare. **În concluzie, cartea nu este o stenogramă a spuselor lui Moșe, ci o reconstruire, o variantă nouă, diferită de discursul original.**